

altijd eenvoudige muziek, dan voel ik dat het ook voor mij niet altijd zo evident is om de transfer te maken tussen de kaders die ik reeds opgebouwd heb en nieuwe terreinen.

PRUYT Ik denk dat wij het accent toch vooral moeten leggen op de kennis van de doelgroep en hoe de studenten de klik kunnen maken naar die doelgroep. Maar voor de inhoud vallen ze terug op hun stageomgeving, bijvoorbeeld de educatieve dienst van het museum of de kunstenaar in het sociaal-artistieke project. De SCW-ers zijn *go between*.

LEYSEN In het verhaal dat jij schetst, is er een museum met een educatieve dienst of een kunstenaar die verbonden is aan een theatergezelschap met relaties in het sociale werkveld. Je verwacht dus van de kunstwereld dat die al de stap gezet heeft richting educatie of bemiddeling. Maar dat is nog lang niet altijd het geval.

PAUWELS Onze studenten moeten de attitude hebben: als ik ergens ga werken, dan moet ik me erop toeleggen om de specifieke inhoud onder de knie te krijgen. Je kan dat niet allemaal voorzien in de opleiding, want de inhoud zijn veel te divers.

NUYTTENS Behalve kunst en cultuur zijn er nog andere thema's die in aanmerking komen voor meer aandacht: multiculturaliteit, vrije tijd...

ETCETERA Er is niet genoeg tijd?

PAUWELS Het is ook geen prioriteit.

ROELANDT 'Er is niet genoeg tijd' is het gevolg van 'het is geen prioriteit'. De klemtonen samenlevingsopbouw en educatie zijn meestal steviger verankerd in de opleiding omdat ze deel uitmaken van een opleiding Sociaal Werk, waar men er sterk over waakt dat het sociale aspect goed zichtbaar blijft. Als men van die premisse zou afstappen en zou uitgaan van een even groot belang van kunst en cultuur, dan zou men daarvoor meer tijd willen en kunnen vrijmaken.

STELLING 3

Basiskennis van en -inzichten in kunst en cultuur moeten deel uitmaken van de gemeenschappelijke vakken tijdens de eerste twee jaar van de opleiding Sociaal Werk (diploma maatschappelijk assistent).

PRUYT Ik vind dat alle studenten Sociaal Werk een culturele onderstroom moeten meekrijgen. Een maatschappelijk assistent die op het OCMW werkt, moet het met zijn cliënten niet alleen hebben over het leefloon en hoe ze daarmee rondkomen. Hij moet het ook kunnen hebben over sociale netwerken, cultuur en andere vormen van persoonlijke ontwikke-

ling. Met de cultuurwaardebons in een aantal gemeenten of de extra subsidies aan OCMW's voor cultuur- en sportactiviteiten van hun cliënten (initiatief van minister Vande Lanotte) kan men daar zelfs niet meer onderuit. Wij stellen dan ook voor om met alle eerstejaarsstudenten te werken rond het interculturele, het culturele en het creatieve. Vanaf het tweede jaar kunnen dan de specialisaties uitgebouwd worden. Iemand die individueel maatschappelijk werk doet in de psychiatrie, in een seniorencentrum of een dagcentrum voor gehandicapten moet zeker ook over minimale culturele competenties beschikken. *(Er volgt een uitwisseling van praktijkvoorbeelden: initiatieven die ook studenten uit de andere opties in contact brengen met cultuur. Iedereen is het volmondig eens met de stelling. Men formuleert enkele aanvullingen.)*

PRUYT Ook de manieren van werken die eigen zijn aan de optie SCW – projectgericht en probleemgestuurd – zouden geïntegreerd moeten worden in de algemene opleiding.

PAUWELS Wij hebben goede ervaringen met de beroepgerichte leergroepen, waarin alle finaliteiten aan bod komen.

NUYTTENS Ik zou het een goede zaak vinden indien alle studenten SCW kennis zouden maken met de manier van werken van een kunstenaar. Die verschilt dikwijls sterk van die van het sociaal-cultureel werk: minder planmatig te werk gaan, het experiment toelaten, het toeval laten spelen. Een vertrouwdeheid met de artistieke attitude vind ik heel belangrijk voor sociaal-cultureel werkers, zeker als ze later bijvoorbeeld in een sociaal-artistiek project stappen.

PRUYT Bij de curriculumhervorming zal het heel belangrijk zijn om losser te komen staan van de vakkenstructuur, zodat de opleiding flexibeler kan inspelen op wat zich aandient in het werkveld.

ROELANDT Als kunst en cultuur al aan bod komen in de vakken, dan gaat het dikwijls nog te eenzijdig *over* cultuur en niet *met* en *door* cultuur. Men legt de kunststromingen uit, maar er bestaan ook creatieve werkvormen waarin de studenten hun eigen leren kunnen sturen. We denken nog te veel in termen van vakken en ex cathedra doceren, maar het is ook – en hoe langer hoe meer – een kwestie van centen. De hogescholen organiseren de lessen het liefst in grote groepen, want dat kost het minst.

ETCETERA Bieden de grote structuren waar de sociale hogescholen nu deel van uitmaken naast de ongemakken ook nieuwe mogelijkheden?

ROELANDT Je ziet dat veel studenten Sociaal

Werk op sociaal en/of cultureel terrein bezig zijn met kinderen en jongeren. Daarom denk ik soms aan een synergie met de lerarenopleidingen. Daar zitten specialisten op het vlak van ontwikkelingspsychologie en andere leeftijdsgebonden aspecten. Je hebt er docenten muzische vorming en in het kader van de vakoverschrijdende eindtermen worden inhouden aangeboden die ook interessant kunnen zijn voor studenten SCW.

PAUWELS In de lerarenopleiding heb je inderdaad een vakkenpakket muzische vorming, dat – als het goed zit – breed gericht is. Alles hangt af van de betrokken lectoren. Beeldende vorming beperkt zich soms tot tekenen of zelfs schoonschrift. Muziek kan zeer klassiek schools gegeven worden: de leraren in spe moeten liedjes kennen en blokfluit kunnen spelen. Is dat muzische vorming? Het is een andere discussie, maar wel een fundamentele.

ROELANDT De grote structuren waarbinnen onze hogescholen nu functioneren, bieden in elk geval in theorie mogelijkheden tot samenwerking die de opleiding overschrijdt. Met betrekking tot 'moeilijk bereikbare doelgroepen' biedt dat toch wel perspectieven. Veel volwassenen hebben kinderen. Al die kinderen gaan dagelijks de schoolpoort binnen. Studenten uit de lerarenopleiding en de opleiding sociaal werk die al eens samengewerkt hebben, zullen later misschien ook gemakkelijker een netwerk uitbouwen om via de school ook de ouders te bereiken voor andere zaken dan de schoolresultaten van hun kinderen.

PAUWELS In onze hogeschool is er een voortgezette lerarenopleiding muzische vorming, gericht op afgestudeerde leerkrachten en opgenomen in het decreet lerarenopleiding, en daarnaast een voortgezette opleiding artistieke en kunstzinnige vorming, voor mensen uit andere werkvelden, o.a. het sociaal-cultureel werk. Beide voortgezette opleidingen lopen grotendeels samen. Maar ja, hier kiezen mensen ervoor om gedurende twee jaar elke zaterdag bezig te zijn met muzische vorming.

PRUYT Er is nog veel werk aan de winkel, maar als je de huidige situatie vergelijkt met die van tien jaar geleden, dan is de culturele stroming binnen de sociale hogescholen in elk geval al veel sterker geworden.

PAUWELS Het was dan ook geleden van de periode waarin het vormingstheater platgevallen is.

(Algemene hilariteit)

¹ Vincent de Waal, *Uitdagend leren. Culturele en maatschappelijke activiteiten als leeromgeving*, Uitgeverij Coutinho, Bussum, 2001, 331pp.